

Disputatio medica inauguralis de phthisi

<https://hdl.handle.net/1874/343800>

26.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
PHTHISI,

QUAM
AUSPICE DEO OPT. MAX.
Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

M. GERARDI de VRIES,

Philosophiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Illustri
Academia Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici Consensu, Nobilissimæque
Facultatis MEDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in MEDICINA Honoribus, & Privilegiis, ritè
& legitimè consequendis,

Eruditorum examini submittit

PETRUS COCHOY, PALATINUS.

Ad diem 8. Augusti, horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō lōc xci.

DISPUTATIO MEDICA
IN AURICULA
DE

P H T H I S I

QUAM
AUSPICE DEO OPT. MAX.
Auctoritate Magnifici D. Rectoris

M. GERARDI DE VRIES

Philosophi Doctoris, quondam Rectoris in Illustri
Academia Ultrasylvana Professoris Ordinarii,

MEMORIAM

Amplicius Summi, doctissimi Cæsaris, Aulicis, et
Cæsariæ Medicæ, et Chirurgiæ

PHILOSOPHICIS DOCTORATUS

Summius et Magnificus Honoribus, et Privilegiis, et
Et legimus consequentibus

Examinis curam, etiam

PETRIUS COCHOY, PALATINUS
et aliorum, et aliorum, et aliorum

FRANCOFURTI RHEINICI

Ex Officina FRANKISCI HALMÆ, Academicæ
Typographi, c. l. c. x. c. i.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
P H T H I S I.

THESIS I.

Omo à muliere natus ævi brevis est, insuperque obnoxius multis corporis calamitatibus, quibus quotidie affligitur; ex istis non minima Phthisis, morbus hisce in locis satis frequens. Ut itaque hanc oppugnare, quantumque possibile expugnare possimus, non abs re fore mihi visum est, breviter hac disputatione ejus inquirere indolem, & medica quibus amoliamur arma proponere.

II.

Derivatur Phthisis $\delta\alpha\sigma\tau\acute{o}\nu\ \tau\acute{\epsilon}\ \phi\theta\iota\sigma\iota\sigma\iota\varsigma$, id est corrumpere, quia pulmones in ea corrumpuntur; vel consumere, quia totum corpus in ea consumitur.

DISPUTATIO MEDICA

III.

Phthisis in genere omnem corporis consumptionem; in specie, ac proprie eam corporis extenuationem, quæ pulmonum ulcus consequitur, significat.

IV.

Hæc definiri potest, totius corporis consumptio, à febre lenta & putrida, quæ ab ulcere pulmonum provenit, ortum habens.

V.

Consumptio hæc originem ducit à febre putrida ac lenta, quæ alimenti concoctionem in toto corpore impedit, & calore illo præternaturali id, quod concoctum & appositum est absumit.

VI.

Febris vero origo est à putridis vaporibus, è pulmonis ulcere ad cor continuo exhalantibus, caloremque in eo accendentibus, qui per arterias cum sanguine & spiritibus in totum corpus diffusus illud totum calefacit.

VII.

Illa febris ob longitudinem & causæ perseverantiam in hecticam degenerat: aliquando autem in phthisicis observantur intermittentium febrium paroxysmi.

VIII.

Pulmonis exulceratio, indeque nata putredo oritur.

1. Ab

I N A U G U R A L I S .

7. Ab inflammatione pulmonum in peripneumonia, in qua non tantum sanguis coctione in pus convertitur; sed & pulmonum substantia in ulcus abit.

I X.

2. A ruptura vasorum pulmonum, quæ ob continuam pulmonum dilatationem & constrictionem coalescere & consolidari nequit, unde temporis diuturnitate in ulcus sordidum conversa vicinam pulmonum substantiam putredine afficit & corrumpit: hujus vasorum rupturæ causa interdum existit nimia & vehemens pulmonum dilatatio in vociferatione, sufflatione valida, vel conatu intenso in rebus gestandis aut volvendis; vel excrementis excernendis, aut foetu excludendo.

X.

3. A pulmonum vulnere à causis externis producto: punctura scil. ictu, casu &c.

X I.

4. Ab humoribus acris & salis, catarrhi ferini materia; illi enim à cerebro in pulmones defluentes, primum sua acrimonia tussim excitant, hinc ipsos erodunt, exeduntque: horum generationi occasionem præbent aër nimis calidus, humidus, & præsertim autumnalis, tabidis malus. Hip. 10. 13. Sect. 3. cibi potusque acres & salsi, quique caput vaporibus ejusmodi replent: denique omnia alia, ob quæ excrementa acria in capite generantur, pulmonique communicantur.

XII.

5. A catarrho per se benigno & pituitoso, sed diutius in pulmonibus permanente, & tandem acrimoniam adepto. Aëris, quam descripsi, constitutio hic etiam locum habet, & cibi copiosi, & potus, è quibus multa pituita generari potest.

XIII.

6. A contagio seu phthysicorum exhalationibus, unde phthisis est morbus contagiosus.

XIV.

Causa hujus morbi sunt humores acres in pulmonibus geniti, & ob nimis apertos poros à reliquo sanguine separati, ibique collecti, vel ab aliis partibus per destillationem eo delapsi. Hi vellicatis bronchiis irritant tussim, & substantiam pulmonum erodunt, & ibi ulcus producunt, quod nunc modo sanguinem, modo pus in bronchia deponunt, eaque tum quantitate, tum acrimonia sua stimulant, & expuitionem sanguinis ac puris tussiculosam excitant.

XV.

Diagnostica phthysicos signa ab Hipp. i. de morbis memorata, alia incipientem, alia auctum, alia vero confirmatum affectum, imprimis a pituita benigniori ortum, ostendunt.

XVI.

Phthisin incipientem ostendunt humoris seu pituitæ
a ca-

I N A U G U R A L I S. †

a capite in pulmonem destillatio; tussis levis, sputum paulo amarius solito, & levis aliquando febricula; quibus addi possunt prava conformatio thoracis & juvenilis ætas.

XVII.

Auctam testantur tussis invalescente destillatione, à qua pulmo irritatur ad expulsionem rei noxiæ, vehementior & molestior: gravitas thoracis ex materia in pulmone congesta orta, acutus ante & retro dolor, qui ortum ducit ex molestissima illa tussi; sputum, quandoquidem materia jam fluxa putredinem concipit, putrescens & subcrassum; febris major & intensior; nam in progressu morbi putredo inducitur, & corporis extenuatio.

XVIII.

Signa phthiseos confirmatæ sunt, sputi magis purulenti, imo aliquando puris sinceri excreatio, febres vehementiores ac acutiores, tussis quam antea frequentior ac fortior, quoniam plurima est irritatio, raro vero expurgatio, inappetentia quæ ægrotantes vexat ac majorem corporis consumptionem indicat, alvi fluxus, qui ab humore vel pituita ex capite profluente producitur, summa extenuatio totius corporis, respiratio difficilis, quia bronchia pulmonis a materia putrida & purulenta obstruuntur, &c.

XIX.

Omnis phthisis gravis & periculosus est morbus, ac sæpe diuturnus, qui interdum in multos protrahitur annos.

8 DISPUTATIO MEDICA I

nos; imminens aliquando præcaveri potest; confirmata & perfecta est incurabilis; incipiens curatu difficilis, non tamen plane incurabilis, si mature ei convenientia adhibeantur remedia.

X X.

Spem curationis præbere possunt, vires robustæ, sputum album æquale unius coloris, & quod facile expectoratur: si humor a capite defluens ad nares convertatur, si remittatur febris, si appetitus vigeat, sitis absit, alvus quotidie compacta & assumptis convenientia deponat, aut habeat pectus amplum & hirsutum.

X X I.

Quibus phthificis sputum graviter olet aut fluxus alvi supervenit, aut sputum supprimitur, mors in propinquo est.

X X I I.

Peractis iis quæ ad præsentem & futuram cognitionem hujus affectus spectant, ad ejus Curationem transeo, & primo quidem præmitto prophylacticam. Ad corrigendum igitur pravam illam propensionem in tabem, convenit victus contrarius uniuscujusque constitutioni vitiosæ, sanguinem emendans, eumque mitim ac blandum reddens, & omnem illius acrimoniam, aut vitium quodvis corrigens; qualia sunt balnea aquarum dulcium, usus lactis, & etiam sequens decoctum exhibitum.

I N A U G U R A L I S. 09

℞. Rad. Chin. macif. ℥iij.
 ras. sant. curim. ℥ij.
 Decoq. s. a. in s. q. aq. cap. ven.
 ℞ sarsar. ana. ℥iij.
 ad tertia part. consumpt. colat. sumat. eger mane ℥iij.
 ℞ tantundem bibat in prandio ℞ cœna.

X X I I I.

Humores mali qui in corpore redundant, quam diu corpus non valde est consumptum, blandis purgantibus sunt auferendi, per intervalla repetitis, & quidem tali haustulo:

℞. Fol. senn. el. ℥iij.
 Rhabarb. el. ℥iij.
 sem. anisi Div.
 Infunde in seri lactis caprini q. s. colat. ℥iij.
 M. F. H. mane exhibendus.

Catarrhi quibuscum nobis hic maxima res est, affectum augentes & foventes, sunt educendi, & revellendi: quod si in principio phthiseos ob contumaciam id obtinere nequeamus medicamentis leniter purgantibus, valentiora usurpari possunt.

X X I V.

Cacoehymia ablata, tandem ad curationem ulceris accelerandum est, ad quam duo genera medicamentorum requiruntur, abstergentia & consolidantia. Primo sunt adhibenda ulceris absterfioni inservientia, & quod absterfam est tussi & spūto leniter educentia (quæ vocantur expectorantia) ne in pulmone sordes subsistant, & eum amplius corrumpant; huic usui inservire possit tale apozema.

B

℞. Herb.

℞. *Herb. agrim. capill. veneris, Hyssop. scabiose,*
ana. m. j.

tussilag. prassus ana. m. ℥.

Rad. enul. camp. ℥j.

aristoloch. ℥℥.

passal. major enucleat. ℥ij.

Coq. in. s. q. hydromell. colat. ℥xx. adde syr. de
presso, de tussilag. ana. ℥j.

M. F. apozema.

Et etiam ad facilitandum & leniendum sputum utatur
Patiens hoc linctu,

℞. *Syr. scabios.*

Cap. ven. ana. ℥j.

Liquirit, Hyssop. ana. ℥℥.

Spec. diatrag. frig. ℥j.

M. F. Linctus.

Postquam detersum est ulcus, ejus consolidationi est in-
cumbendum, & quidem tali apozemate.

℞. *Rad. symphit. major. ℥i℥.*

althea ℥℥.

Herb. alchimill. consol. saracenic.

Sanicul. veronic. ana. M℥.

summ. hyperic. M. j.

Coq. s. a in s. q. aq. comm. colat. ℥xx.

adde syr. symphit. fernel. ℥ij.

M. F. apozema.

Inservire etiam potest sequens conditum

℞. *Cons. ros. rubr. antiquar. ℥iij.*

flor. sulphur. ℥i℥.

syr. veronic. q. s.

spir. sulphur. gtt. x.

M. F. Conditum.

Deterfioni simul & glutinationi inservit lac muliebre,
vel

INAUGURALIS.

vel asininum, vel caprinum; lac quoque tussim lenit, & extenuationem corporis restaurat.

Lac ergo est præstantissimum in phthisi remedium.

XXV.

Diætã quod spectat, aër debet esse temperatus, vergens ad siccitatem, quia aër siccus ad ulcera pulmonis sananda utillissimus est. Ad maciem corporis emendam cibi sint boni succi, faciles concoctu & multi nutrimenti, inter quos primum locum obtinet lac muliebre vel caprinum.

Ubi abstergendum, potus sit aq. hord. in qua saccharosar. sit dissolutum: vinum exhibere etiam licet, sed modicè; porro phthistici vehementia exercitia, ac animi pathemata vitent: somnus & vigiliæ moderatæ sint; excrementa naturalia quotidie egerantur.

F I N I S

CO-

COROLLARIA.

I.

In Phthisi incipiente vena sectio conducit.

II.

In dysenteria conducit purgatio.

III.

Quandoque vomitorium.

IV.

Clysteres nutrientes non dantur.

F I N I S.